

Satasairaala

Millainen omatyöntekijän tehtävä on osana monialaista yhteistyötä?

Kaisu-Leena Raikisto, johtava sosiaalityöntekijä, VTL

Omatyöntekijyydestä lain mukaan:

- ✓ Omatyöntekijä kulkee asiakkaan sosiaalihuollon palveluprosessin ja asiakkuuden ajan hänen mukanaan ellei omatyöntekijän nimeäminen ole ilmeisen tarpeetonta.
- ✓ Omatyöntekijä koordinoi sosiaalihuollon kokonaisuutta, joten hänellä on oltava riittävä osaaminen.
- ✓ Omatyöntekijä on lähtökohtaisesti sosiaalihuollon ammattihenkilö: sosiaalityöntekijä, sosionomi, geronomi, kuntoutuksen ohjaaja, lähihoitaja, kodinhoitaja ja kehitysvammaisten ohjaaja.
  - Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalityöntekijä.
  - Erityistä tukea tarvitsevan henkilön palvelutarpeen arvioinnista vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

(Juurikkala, Virve: Omatyöntekijä (SHL) osana monialaista palvelua, 31.1.2022)

- ✓ Palvelutarpeen arviointia täydennetään asiakkaalle laadittavalla asiakassuunnitelmalla tai muulla vastaavalla suunnitelmalla, ellei suunnitelman laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta. Suunnitelman laatii pääsääntöisesti omatyöntekijä.

(Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2017, 119.)

Erityisen tuen tarpeessa olevat

Määritelmä SHL:n 3§ mukaan:

*Laissa tarkoitetaan erityistä tukea tarvitsevilla henkilöllä ja asiakkaalla henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi ja jonka tuen tarve ei liity korkeaan ikään siten kuin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012), jäljempänä *vanhuspalvelulaki*, 3 §:ssä säädetään.*

Erilaisia tuen tarpeessa olevia potilasryhmiä esh:ssa – erityisiä?

Erikoissairaanhoidossa hoidetaan ja kuntoutetaan erilaisia potilasryhmiä, joista osa on sosiaalihuoltolain mukaan erityisen tuen tarpeessa, esimerkkejä:

- Syöpäpotilaat, neurologiset potilaat, sisätautien potilaat, dialyysipotilaat, psykiatrista hoitoa tarvitsevat potilaat, liikuntavammaiset potilaat, erilaisia aistivamma potilaita ja monisairaita sekä paljon palveluita käyttäviä.
  - Näihin sisältyy mm. syömishäiriötä sairastavia nuoria, kolme kertaa viikossa dialyysihoidossa käyviä potilaita, erilaisissa asumispalveluissa asuvia potilaita, liikkuvien työryhmien omassa kodissa asuvia potilaita, monisairaita potilaita, jotka käyvät usealla erikoisalalla polikliinisessä hoidossa.
- Potilaslaissa (785/1992) säädetään tutkimusta, hoitoa tai lääkinnällistä kuntoutusta koskevan suunnitelman laatimisesta ja etenkin monialaisessa yhteistyössä korostuu terveyst- ja hoitosuunnitelma, joka tulee tehdä PPK-potilaille, pitkäaikaissairaille, potilaan pyynnöstä ja akuuttipotilaalle, joka tarvitsee monen eri tahon hoitoa (Potilastiedon kirjaamisen yleisopas 5/2021, THL).

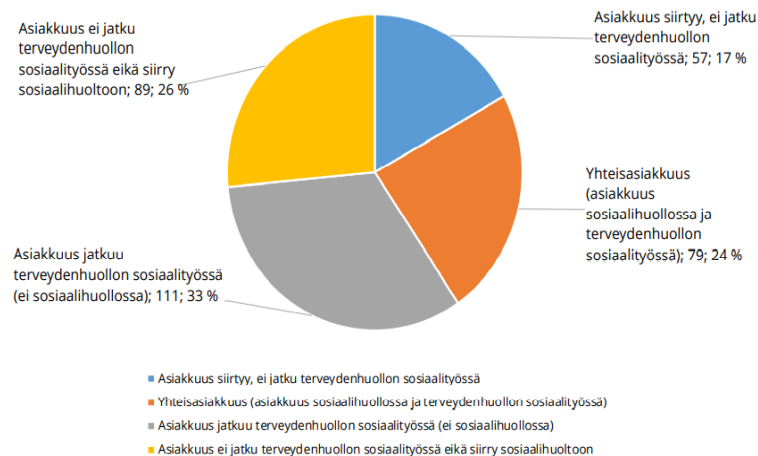
Erikoissairaanhoido, omatyöntekijä ja erityisen tuen tarpeessa olevat potilaat 1/2

- Terveystuollossa työskentelee: sosiaalityöntekijöitä, sosionomeja, kuntoutusohjaajia, geronomeja.
- Hyvinvointialueilla omatyöntekijä voisi olla myös sote-keskuksessa tai sairaalassa työskentelevä sosiaalialan ammattihenkilö. Samoin erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan palvelutarpeen arvioista voisi vastata terveydenhuollon sosiaalityöntekijä.
- Näkökulmia:
  - Osalla potilaista ei ole perusterveydenhuollon asiakkuutta tai sosiaalihuollon asiakkuutta ennestään → palvelut samasta paikasta.
  - Huomioitava asiakkaan palvelukokonaisuus:
    - monialainen tiimi saattaa olla valmiina esh:ssa tai helposti koottavissa palvelutarpeen arvioimiseksi.
    - Voidaan tehdä laaja palvelusuunnitelma huomioiden sekä so-, että te-suunnitelmat.
    - Nykyäänkin pidetään erikoissairaanhoidossa monialaisia hoitokokouksia, joissa sosiaalialan ammattilaiset mukana.
    - Kotiin hoidettavat potilaat → omatyöntekijä voi olla esim. psyk.sh.

Erikoissairaanhoidon, omatyöntekijä ja erityisen tuen tarpeessa olevat potilaat 2/2

- Kokonaisuutta kehitettäessä on huomioitava, että eri toimijoilla on sekä omat asiakas- ja potilasryhmät että yhteiset asiakasryhmät.

Asiakkuus terveydenhuollon sosiaalityöntekijän kontaktin jälkeen

Kuvio 3. Asiakkuus terveydenhuollon sosiaalityöntekijän kontaktin jälkeen.

Lähde: Eija Tiihonen & Kaisu-Leena Raikisto & Anu Ritsilä
 Monialainen palvelutarpeen arviointi terveys- ja sosiaalityössä
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/226365/B144_lowres.pdf?se
 Selvitys tehtiin v. 2019, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, mukana sekä somatiikan että psykiatrian yksiköitä.

Suorakulmi

Sote-uudistuksen tavoitteet vrt. toiminnan muutos

- Sote-uudistuksen tavoitteet:
  - turvata yhtenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella asuville – vrt. kuntien erot palveluissa.
  - parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta – vrt. kuntien erot palveluissa
  - kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja,
  - turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
  - vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin ja
  - hillitä kustannusten kasvua.